ৰাজ কুমাৰ কৰণৱাল

বনাম

আয়ুক্ত আৰু আন এজন

৪ নৱেম্বৰ, ১৯৯৬

[ন্যায়াধীশ কে. ৰামাস্বামী আৰু ন্যায়াধীশ জি.বি. পট্টনায়ক]

ইউ. পি. টোল কৰ বিধি, আৰোপ আৰু সংগ্ৰহ নিয়ম, ১৯৮০:

নিয়ম ৪,৭,৮ আৰু ৯- টোল সংগ্ৰহ- পট্টা- অনুদান- পৰৱৰ্তী বাতিল- বৈধতা- উপস্থাপন কৰে: নিৰ্ধাৰিত পদ্ধতিৰ বাহিৰে, সময়ৰ প্ৰবাহৰ দ্বাৰা উকলি যোৱা আগৰ বছৰবোৰৰ বাবে যিকোনো নিবিদা গ্ৰহণ কৰাৰ কোনো ক্ষমতা বিহীন আয়ুক্ত- গতিকে আয়ুক্তৰ এই কাৰ্য্য বিচাৰ ক্ষমতাহীন আৰু সেয়েহে শূন্য আছিল- চৰকাৰে পট্টা প্ৰদানৰ আদেশ বাতিল কৰিবলৈ আয়ুক্তক নিৰ্দেশ দিয়াটো সঠিক আছিল- সেয়েহে কোনো হস্তক্ষেপৰ প্ৰয়োজন নাছিল।

দেৱানী আপীল অধিকাৰক্ষেত্ৰ: বিশেষ অনুমতিৰ আবেদন (চি) নং ২১০২০/১৯৯৬।

এলাহাবাদ উচ্চ ন্যায়ালয়ৰ ২৭.৮.৯৬ তাৰিখৰ ৰায় আৰু আদেশৰ পৰা চি. এম. ডব্লিউ. পি. নং ৩১৬০৬/১৯৯৫-ত।

আৱেদনকাৰীৰ হৈ কে. এচ. চৌহান আৰু অনিল কাৰ্নৱাল।

আদালতৰ নিম্নলিখিত আদেশ প্ৰদান কৰা হৈছিল:

আবেদনকাৰীয়ে স্বীকাৰ্য্যভাৱে ১৯৯৩-৯৪ চনৰ ১৯৯৩ চনৰ ২৫ ফেব্ৰুৱাৰীত অনুষ্ঠিত নিলামত নিবিদা দিছিল, বছৰি ১,২০,০০০ টকাৰ বাবে। উক্ত নিবিদা নিৰ্ধাৰণ কৰিব পৰা নগ'ল কাৰণ পূৰ্বৰ ঠিকাদাৰে উচ্চ ন্যায়ালয়ৰ কাষ চাপিছিল আৰু সময়ৰ সোঁতত চুক্তিৰ কাৰ্য্যকলাপ

স্থগিত ৰখা হৈছিল যিটো সময়সীমা শেষ হৈছিল। ফলত ১৯৯৫-৯৭ বৰ্ষৰ বাবে নতুন নিলাম কৰাৰ পৰিৱৰ্তে আবেদনকাৰীয়ে কৰা আবেদনত কাৰ্যবাহী অভিযন্তাই আবেদনকাৰীক পূৰ্বৰ আদেশৰ দৰে দুবছৰৰ বাবে ১,২০,০০০ টকাৰ একে পৰিমাণৰ পট্টা প্ৰদানৰ পৰামৰ্শ দিছিল যিটো প্ৰথম প্ৰতিপক্ষই ১৯৯৫ চনৰ ২ ছেপ্টেম্বৰত গ্ৰহণ কৰিছিল। পৰৱৰ্তী নিৰ্দেশনাৰ ভিত্তিত প্ৰথম প্ৰতিপক্ষই ১৯৯৫ চনৰ ২৮ অক্টোবৰৰ কাৰ্য্যবিধিৰ দ্বাৰা আবেদনকাৰীক পট্টা প্ৰদান বাতিল কৰিছিল। যেতিয়া আবেদনকাৰীয়ে ইয়াৰ বৈধতাক প্ৰত্যাহ্বান জনায়, তেতিয়া উচ্চ ন্যায়ালয়ে ১৯৯৬ চনৰ ২৭ আগষ্টৰ আদেশৰ জৰিয়তে লেখ আবেদন নং ৩১৬০৬/১৯৯৫-ত আবেদনকাৰীক চুক্তি প্ৰদানক পূৰ্বৰ অনুদানৰ সম্প্ৰসাৰণ হিচাপে গণ্য কৰি ৰায় দিয়ে যে প্ৰথম প্ৰতিপক্ষৰ ৰাজ্য চৰকাৰৰ পূৰ্বৰ অনুমতি নোলোৱাকৈ পট্টা সম্প্ৰসাৰণ কৰাৰ ক্ষমতা নাই। এইদৰে এই বিশেষ অনুমতিৰ আবেদন।

আৱেদনকাৰীৰ বিদ্বান অধিবক্তা শ্ৰী কে. এছ. চৌহানে দাবী কৰে যে ১৯৯৫-৯৭ বৰ্ষৰ বাবে পট্টা প্ৰদান কৰা প্ৰথম প্ৰতিপক্ষৰ ইউ. পি. টোল কৰ বিধি, আৰোপ আৰু সংগ্ৰহ নিয়ম, ১৯৮০ (চমুকৈ, "নিয়ম") নিয়ম ৭-ৰ অধীনত ইয়াক বাতিল কৰাৰ কোনো ক্ষমতা নাছিল যি আয়ুক্তক ইয়াৰ ৭-ৰ নিয়মৰ অধীনত সম্পূৰ্ণ ক্ষমতা প্ৰদান কৰে। গতিকে নিজৰ আদেশ পুনৰীক্ষণ কৰাৰ কোনো ক্ষমতা নথকাৰ বাবে আয়ুক্তৰ সেই আদেশ বাতিল কৰাৰ কোনো ক্ষমতা নাই। এই দাবীৰ কোনো প্ৰভাৱ আমি দেখা নাপাওঁ।

উচ্চ ন্যায়ালয়ে গ্ৰহণ কৰা মতামত আইনৰ ফালৰ পৰা সঠিক নহয় বুলি ধৰি ললেও, যিহেতু ই এক নতুন অনুদান, চূড়ান্ত সিদ্ধান্ত তলত দিয়া পৰিস্থিতিৰ ওপৰত নিৰ্ভৰ কৰিব পাৰে। নিয়মৰ ৪, ৭, ৮ আৰু ৯ নং নিয়ম তলত দিয়া ধৰণে :

"৪. পট্টা প্ৰদানৰ পদ্ধতি- আইনখনৰ পৰিচ্ছদ ২-চি-ৰ বিধান অনুসৰি।

(i) ৰাজ্যপাল বা তেওঁৰ মনোনীত ব্যক্তিয়ে চৰকাৰে জাৰি কৰা অধিসূচনাত উল্লেখ কৰা দলংখনত আৰোপ কৰা শুল্ক সংগ্ৰহৰ বাবে পট্টা ল'ব বিচৰা ব্যক্তিসকলৰ পৰা নিলাম নিবিদা আমন্ত্ৰণ কৰিব পাৰে।

(ii) ৰাজ্যপাল বা তেওঁৰ মনোনীত ব্যক্তিয়ে নিলাম নিবিদাসমূহ পৰীক্ষা কৰি আৰু আবেদনকাৰীসকলে দাখিল কৰা আন যিকোনো বিৱৰণৰ স্থিতি পৰীক্ষা কৰি আৰু আবেদনকাৰীসকলে দাখিল কৰা নথিপত্ৰ বা কাগজ-পত্ৰ পৰীক্ষা কৰাৰ পিছত উপযুক্ত প্ৰাৰ্থীৰ তালিকা প্ৰস্তুত কৰিব, যাক পট্টা চুক্তি প্ৰদান কৰিব পাৰি।

(iii) যদি প্ৰয়োজন বুলি বিবেচিত হয় তেন্তে ৰাজ্যপাল বা তেওঁৰ মনোনীত ব্যক্তিয়ে যিকোনো নিবিদাকাৰীক আলোচনাৰ বাবে মাতিব পাৰে।

(iv) ৰাজ্যপাল বা তেওঁৰ মনোনীত ব্যক্তিয়ে বৰ্তমান সংমণ্ডল আয়ুক্ত, নিবিদাকাৰীৰ তালিকাৰ বাহিৰত যিকোনো ব্যক্তিক বাছনি কৰিব আৰু নিৰ্ধাৰিত পথ দলঙত টোল সংগ্ৰহৰ অধিকাৰৰ সন্দৰ্ভত উক্ত ব্যক্তি ঠিকাদাৰক পট্টা প্ৰদান কৰাৰ নিৰ্দেশ দিব পাৰে।

(v) ৰাজ্যপালে যদি প্ৰয়োজন বুলি ভাবে তেন্তে ৰাজহুৱা স্বাৰ্থত যিকোনো নিৰ্দিষ্ট পথ দলঙত টোল সংগ্ৰহ কৰাৰ অধিকাৰৰ পট্টা ৰাজহুৱা নিলামত ৰাখিব পাৰে। প্ৰথম অৱস্থাত নিম্নতম এমাহৰ জাননী দি কৰ্তৃত্বপ্ৰাপ্ত বিষয়াৰ দ্বাৰা গুৰুত্বপূৰ্ণ বাতৰি কাকতত আগতীয়া জাননী দিয়াৰ পিছত এনে ৰাজহুৱা নিলাম অনুষ্ঠিত কৰা হ'ব। যদি এনে পৰিস্থিতিৰ সৃষ্টি হয় যাৰ ফলত নিবিদা/নিলামখন পুনৰ আহ্বান কৰিবলগীয়া হয়, তেন্তে ৰাজহুৱা নিলামৰ এমাহৰ একেধৰণৰ জাননী জাৰি হ'ব পাৰে।

(vi) ৰাজ্যপাল বা তেওঁৰ মনোনীত ব্যক্তিৰ বৰ্তমান সংমণ্ডল আয়ুক্তৰ যিকোনো নিবিদা/নিবিদা গ্ৰহণ বা নাকচ কৰাৰ ক্ষমতা থাকিব আৰু সেই সন্দৰ্ভত তেওঁৰ সিদ্ধান্ত চূড়ান্ত হ'ব।

(vii) কোনো পথ দলঙত আইনখনৰ অধীনত মাচুল সংগ্ৰহ কৰাৰ অধিকাৰৰ কোনো পট্টা/চুক্তিবদ্ধতা এবাৰত ৫ (পাঁচ) বছৰতকৈ অধিক সময়ৰ বাবে কৰা নহ'ব।

(viii) ৰাজ্যপাল বা তেওঁৰ মনোনীত ব্যক্তিয়ে পট্টাধাৰীয়ে নিলামৰ ধনৰ তিনিমাহৰ কিস্তিৰ (আমানত ধনকে ধৰি) সমান নিৰাপত্তা প্ৰদান কৰিব লাগিব।

(ix) পট্টা/চুক্তিবোৰ মানক প্ৰপত্ৰত কাৰ্যকৰী কৰা হ'ব।

(x) পট্টা কাৰ্যকৰী আৰু পঞ্জীয়নৰ খৰচ পট্টাধাৰীয়ে বহন কৰিব লাগিব।

৭. নিলাম নিবিদা গ্ৰহণ কৰাৰ ক্ষমতা নিহিত কৰা- উত্তৰ প্ৰদেশৰ ৰাজ্যপালৰ হৈ নিলাম গ্ৰহণ আৰু চুক্তিত স্বাক্ষৰ কৰাৰ ক্ষমতা সংশ্লিষ্ট সংমণ্ডলৰ আয়ুক্ত বা ৰাজ্যপালে এই কাম কৰিবলৈ কৰ্তৃত্ব দিয়া যিকোনো বিষয়াৰ ওপৰত ন্যস্ত হ'ব।

৮. সৰ্বোচ্চ নিলাম নিবিদা গ্ৰহণ কৰা- যদি নিলাম নিবিদা/চুক্তিবদ্ধ প্ৰস্তাৱ সৰ্বোচ্চ নহয়, তেন্তে নিম্ন নিলাম নিবিদা/চুক্তিবদ্ধ প্ৰস্তাৱ ৰাজ্য চৰকাৰৰ পৰা সঠিক অনুমোদন পোৱাৰ পিছতহে গ্ৰহণ কৰিব পাৰি।

৯. পট্টা সম্প্ৰসাৰণ- ৰাজ্য চৰকাৰৰ পূৰ্বৰ অনুমোদন অবিহনে কোনো ধৰণৰ পট্টা সম্প্ৰসাৰণ মঞ্জুৰ কৰিব নোৱাৰিব।"

৪(i) নিয়মে ৰাজ্যপাল বা তেওঁৰ মনোনীত ব্যক্তিক চৰকাৰে জাৰি কৰা অধিসূচনাত উল্লেখ কৰা দলংখনত আৰোপ কৰা শুল্ক সংগ্ৰহৰ বাবে পট্টা ল'ব বিচৰা ব্যক্তিসকলৰ পৰা নিলাম নিবিদা আমন্ত্ৰণ কৰাৰ ক্ষমতা প্ৰদান কৰে। নিয়ম ৪(ii)ত উল্লেখ আছে যে ৰাজ্যপাল বা তেওঁৰ মনোনীত ব্যক্তিয়ে নিলাম নিবিদাসমূহ পৰীক্ষা কৰি আবেদনকাৰীয়ে দাখিল কৰা স্থিতি আৰু অন্যান্য বিৱৰণসমূহ পৰীক্ষা কৰিব লাগিব আৰু আবেদনকাৰীয়ে দাখিল কৰা নথিপত্ৰ বা কাগজ-পত্ৰ পৰীক্ষা কৰাৰ পিছত উপযুক্ত প্ৰাৰ্থীৰ তালিকা প্ৰস্তুত কৰিব লাগিব যাক পট্টা চুক্তি প্ৰদান কৰিব পাৰি। যদি প্ৰয়োজনীয় বুলি বিবেচিত হয় তেন্তে ৰাজ্যপাল বা তেওঁৰ মনোনীত ব্যক্তিয়ে উপ-নিয়ম (iii)ৰ অধীনত আলোচনাৰ বাবে যিকোনো নিবিদাকাৰী মাতিব পাৰে। উপ-নিয়ম (iv)ৰ অধীনত যিকোনো নিবিদাকাৰী বাছনি কৰাৰ ক্ষমতা দিয়া হৈছে আৰু তাৰ পিছত মনোনীত ব্যক্তিজনৰ নিৰ্দিষ্ট পথ দলঙত টোল সংগ্ৰহ কৰাৰ অধিকাৰৰ সন্দৰ্ভত পট্টা চুক্তি প্ৰদান কৰাৰ ক্ষমতা আছে। উপ-নিয়ম (v)ত ৰাজহুৱা ব্যৱস্থাৰ দ্বাৰা পট্টা প্ৰদানৰ বিকল্প পদ্ধতি দিয়া হৈছে যাৰ সৈতে আমি এই গোচৰত জড়িত নহয়। উপ-নিয়ম (vii)ৰ অধীনত পৰিকল্পনা কৰা অনুসৰি পাঁচ বছৰৰ ভিতৰত পট্টা প্ৰদান কৰাৰ পিছত পট্টাধাৰীয়ে নিলামৰ তিনি মাহৰ কিস্তিৰ সমান ধন নিৰাপত্তা

প্ৰদান কৰিব লাগিব। তেওঁ উপ-নিয়ম (ix)ৰ অধীনত মানক প্ৰপত্ৰত চুক্তিখন কাৰ্যকৰী কৰিব লাগিব। ইয়াৰ কাৰ্যকৰীকৰণৰ পিছত, নিয়মৰ ৭ নং নিয়মৰ অধীনত গ্ৰহণ কৰাৰ ক্ষমতা আয়ুক্ত-প্ৰথম প্ৰতিপক্ষক দিয়া হৈছে। যদি আলোচনাৰ পিছত নিলাম নিবিদা সৰ্বোচ্চ নহয়, তেন্তে নিয়ম ৮-ৰ অধীনত ৰাজ্য চৰকাৰৰ অনুমোদন লাভ কৰাৰ পিছতহে নিম্ন নিলাম নিবিদা গ্ৰহণ কৰিব পাৰি; পট্টা সম্প্ৰসাৰণ নিয়ম ৯ৰ অধীনত নিয়ন্ত্ৰিত হয়।

এইদৰে নিলাম অনুষ্ঠিত কৰাৰ পদ্ধতিটোৱেই এক সম্পূৰ্ণ সংহিতা যিয়ে ৰাজহুৱা অধিসূচনাৰ দ্বাৰা নিৰ্দিষ্ট পথ দলঙসমূহত টোল সংগ্ৰহ কৰাৰ অধিকাৰ নিয়ন্ত্ৰণ কৰে। দেখা যায় যে প্ৰথমজন প্ৰতিপক্ষৰ পূৰ্বৰ বছৰবোৰৰ বাবে কোনো নিবিদা গ্ৰহণ কৰাৰ কোনো ক্ষমতা নাছিল, যিবোৰ সময়ৰ সোঁতত ম্যাদ উকলি গৈছিল, নিয়ম ৪ আৰু তাৰ পিছৰ নিয়মসমূহৰ অধীনত নিৰ্ধাৰিত পদ্ধতিৰ বাহিৰে। গতিকে প্ৰথম প্ৰতিপক্ষৰ এই কাৰ্য্য বিচাৰ ক্ষমতাহীন আৰু সেয়েহে শূন্য। চৰকাৰে, সেয়েহে, প্ৰথম প্ৰতিবাদীক পৰোক্ষভাৱে তেওঁৰ দ্বাৰা আবেদনকাৰীক পট্টা প্ৰদান কৰা আদেশ, বাতিল কৰাটো সঠিক আছিল। আমি প্ৰতিবাদীয়ে লোৱা ব্যৱস্থাত কোনো ধৰণৰ অবৈধতা বিচাৰি নাপাওঁ যিয়ে হস্তক্ষেপৰ প্ৰয়োজনীয়তা প্ৰদান কৰে।

সেই অনুসৰি বিশেষ অনুমতিৰ আবেদন খাৰিজ কৰা হয়।

জি. এন. আবেদন খাৰিজ কৰা হৈছে।

অনুবাদক: মৃদুল হাজৰিকা, কনিষ্ঠ অনুবাদক, অনুবাদ শাখা, গৌহাটী উচ্চ ন্যায়ালয়।

DISCLAIMER

"The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation".

“স্থানীয় ভাষালৈ অনূদিত এই ৰায় গোচৰত জড়িত পক্ষই বুজি পোৱাৰ উদ্দেশ্যে সীমিত ব্যৱহাৰৰ বাবেহে। ইয়াৰ বাদে অন্য ক্ষেত্ৰত অনূদিত ৰূপ ব্যৱহৃত নহ’ব। সকলো ব্যৱহাৰিক আৰু বিভাগীয় কামৰ লগতে ৰায়ৰ কাৰ্য্যকৰীকৰণ আৰু ৰূপায়ণৰ ক্ষেত্ৰতো এই ৰায়ৰ ইংৰাজী সংস্কৰণটোৰেই সঠিক বিবেচিত হ’ব।”